

БЕКІТЕМІН

Қазтұтынуодағы Қарағанды
университеті

Э.ғ.д., профессор

Е.Б. Аймағамбетов

2024 ж.

**Әлеуметтік зерттеудің эмпирикалық-талдамалық есебі:
«Қазтұтынуодағы Қарағанды университетінің 4 курс студенттерінің
әлеуметтік портреті»**

Төртінші курс студенттері университет өміріне табысты бейімделіп қана қоймай, өз өмірінің алдағы жоғары оқу орнынан кейінгі кезеңі туралы ойлап та үлгерді. Бірінші курсқа түскен сәттен бастап олармен болған өзгерістерді неғұрлым нақты түсіну үшін олардың өзі және өз ортасы туралы түсініктерін төртінші курс студенттерінің әлеуметтік портретін анықтауға арналған зерттеу сұрақтарына берген жауаптарымен салыстыру қажет.

Төртінші курс студенттерінің көзқарастары мен құндылық бағдарларындағы өзгерістерді анықтау үшін әлеуметтік сауалнама жүргізілді.

Зерттеу объекті – 4 курс студенттері (169 адам, 34% құрайды).

Зерттеу мақсаты – түлектің әлеуметтік портретін жасау.

Зерттеу әдісі – жеке сауалнама.

Ақпаратты өңдеу әдісі – SPSS қолданбалы бағдарламалар пакеті.

Сауалнама 2024 жылдың желтоқсан айында өткізілді.

Келесі сауалнамалар қолданылды:

1. Келіп түскендердің әлеуметтік-демографиялық құрамын, олардың әлеуметтік белсенділік деңгейін, сондай-ақ олардың кәсіби бағдарлары мен құндылықтар-нормативтік белгілерін зерделеу мақсатында 20 сұрақтан тұратын сауалнама.

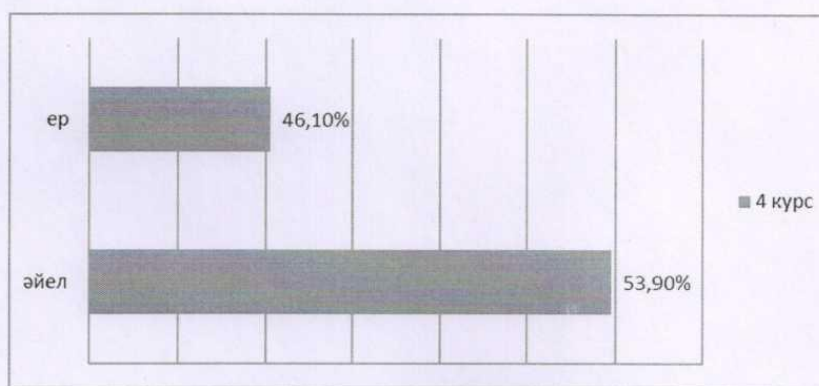
Әлеуметтік зерттеу үшінші курс студенттерінің негізгі әлеуметтік-психологиялық ұстанымдарын анықтауға және оларды бірінші курс студенттерінің ұсыныстарымен салыстыруға мүмкіндік берді. Жиналған мәліметтер мен соларға негізделген қорытындылар тек оқу ғана емес, сонымен қатар тәрбие жұмысын да барынша нақтылауға мүмкіндік береді. Осылайша студенттердің университеттік ортада әлеуметтену процестерін неғұрлым тиімді ұйымдастыруға болады.

Сауалнамаға үш факультеттің студенттері қатысты: БҚТФ - 59% (100 адам), ҚЛСТФ - 30,2% (51 адам), ЭБКФ - 10,8% (18 адам).

Деректердің қорытынды кестесінде (эмпирикалық есепте) сұрақтар бар, респонденттердің жауаптары жүз пайыз көрсеткіштен асады, бұл осы сұрақтар бойынша жауаптың бірден көп нұсқасының ұсынылуымен байланысты.

Студенттің әлеуметтік портретін әзірлеу кезінде келесі параметрлер анықталды:

Төртінші курс студенттерінің әлеуметтік-психологиялық портретінің негізгі параметрлері	
1	Демографиялық құрылым және студенттердің әлеуметтік жағдайының ерекшеліктері (жынысы, отбасы жағдайы, тұратын жері, отбасының материалдық деңгейі)
2	Студенттердің құндылық бағдарлары (өзіндік анықтау ерекшеліктері, негізгі құндылықтар, жеке қасиеттер)
3	Дінге көзқарас
4	Салауатты өмір салты
5	Патриотизм және жастардың проблемалары
6	Жоғары білімге қатынасы және оның тартымдылығы
7	Студенттердің бос уақыты
8	Оқытушыларға деген сенім деңгейі
9	Болашақ жоспарлар

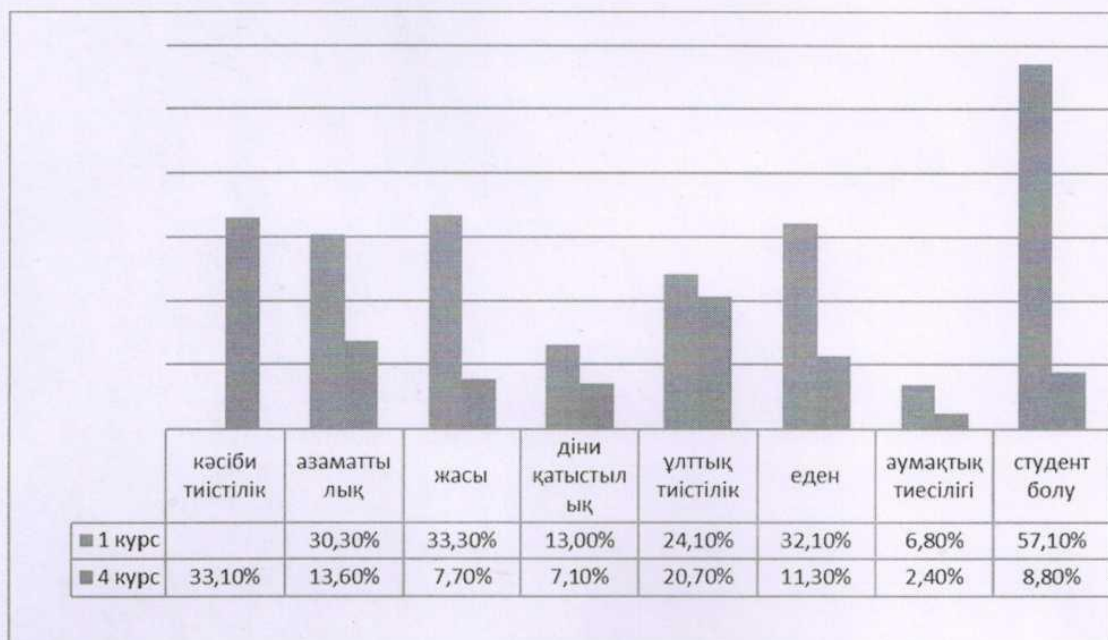

Бірінші сұрақ бітіруші курс студенттерінің тұратын жерін анықтаумен байланысты болды. Бұл сұраққа берілген жауаптар үшінші курс студенттері бірінші курс студенттерімен салыстырғанда көбінесе ата-аналарынан бөлек тұратындығын көрсетеді. Үшінші курстағы респонденттердің жартысынан азы - 48,5% ата-аналарымен бірге тұрады. Бірінші курс студенттерінің бұл көрсеткіші 63,7% құрайды. Осылайша, олардың өз тұрғын үйі он пайызға артық (11,8% -ға қарсы 21,9%). Төртінші курс оқушыларының 13%, ал бірінші курс оқушыларының 8% пәтерін жалға алады.

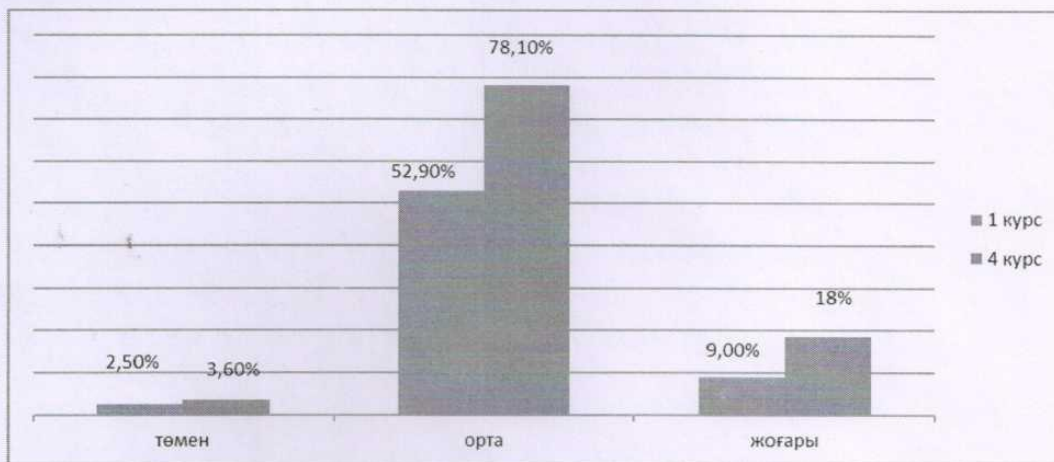
1 сурет. Тұрғылықты жері бойынша бөлу

Адамды және әлеуметтік топты түсіну үшін олардың өзін-өзі сәйкестендіру негізделген критерийлердің маңызы зор. «Сіздің өзін-өзі айқындауыңыз үшін ең маңызды нәрсе не?» Аталған сұрақтың жауабынан көрініп тұрғандай, бірінші және төртінші курс студенттерінің өзіндік сәйкестендірудің негізгі критерийлері айтарлықтай ерекшеленеді. Әсіресе студенттік және кәсіби қатыстылыққа байланысты өзін-өзі сәйкестендіруге қатысты. Бұл бірінші курс студенттерінің өз болашағын үш-төрт жылға студент ретінде көруімен түсіндіріледі. Ал төртінші курс студенттері өздерін маман ретінде көреді. Бірінші және төртінші курс студенттерінің арасында жасына және гендерлік тиістілігіне байланысты басымдықтарда елеулі айырмашылықтар бар. Төртінші курс оқушылары үшін азаматтықтың маңыздылығын екі еседен артық төмендетуге назар аудару керек - бірінші курс оқушыларының 30,3% орнына 13,6%.

2 сурет. Студенттердің өзін-өзі анықтау

Студенттердің басым көпшілігі өз отбасыларының материалдық деңгейін орташа деп бағалайды. Үшінші курс студенттерінің жауаптарында біз бірінші курс студенттерінің жауаптарымен салыстырғанда орта деңгей критерийлерінің басым екенін көріп отырмыз - үшінші курс студенттерінің жауаптары 85,1% және бірінші курс студенттерінің жауаптары 52,9%.

3 сурет. Студенттердің мтериалдық деңгейі

Бірінші және төртінші курс студенттерінің арасында оқу мен жұмысты біріктіру мәселесінде айырмашылық жоқ. Ол демалыс күндеріндегі оқу мен жұмысты біріктіруде мейлінше айқын көрініс тапқан. Жоғары курста оқитындарда - 21,9%, ал бірінші курста оқитындарда - 15,6% құрайды.

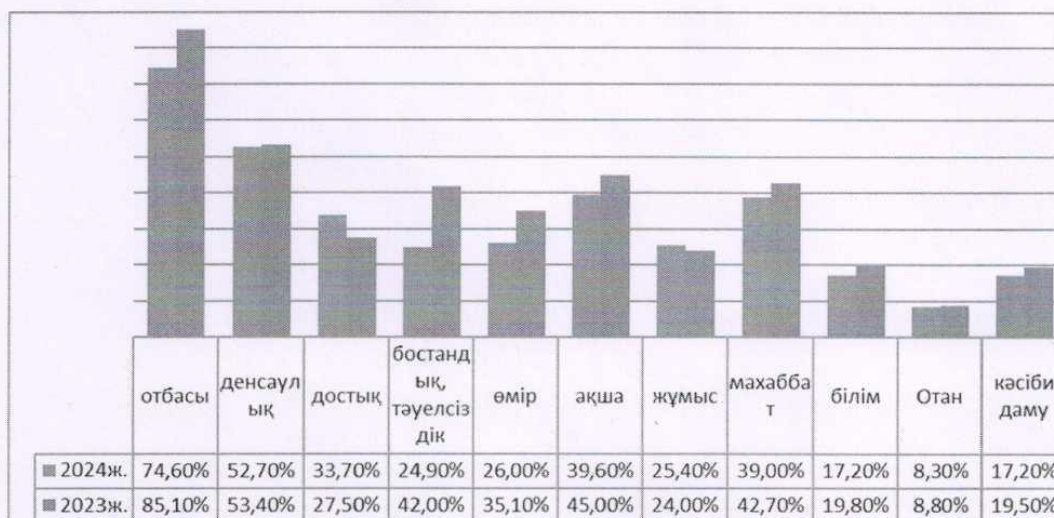
4 сурет. Оқу мен жұмысты біріктіру

Адамның өмірі оның құндылықтарымен айқындалады және жоғары курс түлектерінің ең маңызды құндылықтарын салыстыру кезінде олардың 2024 және 2024 жылдар түлектері арасында ауытқушылықтар бар екенін көріп отырмыз. Мәселен, бостандық пен тәуелсіздік сияқты құндылықтарды таңдау кезінде айырмашылық 17% -ды құрады (2024 жылы - 42% және 2024 жылы - 24,9%), ал отбасының құндылығы 2023 жылы бітіруші студенттердің 85,1%, ал 2024 жылы 74,6% жинады. Бірақ құндылық артықшылықтары бойынша

жауаптардың басқа нұсқаларында респонденттердің сайлауы бір-біріне сәйкес келеді немесе жақын.

Кесте 1 - Студенттердің құндылықтарды ранжирлеу нәтижелері:

№	Құндылықтар	2024 ж.	2023ж.
1	Жұмыс	25,4%	24%
2	Отбасы	74,6%	85,1%
3	Ақша	39,6%	45%
4	Бостандық, тәуелсіздік	24,9%	42%
5	Өмір	26%	35,1%
6	Махаббат	39%	42,7%
7	Достық	33,7%	27,5%
8	Отан	8,3%	8,8%
9	Білім	17,2%	19,8%
10	Денсаулық	52,7%	53,4%
11	Танымалдылық	1,2%	1,9%
12	Әдемілік	10,7%	6,9%
13	Ойын-сауық	7,7%	7,3%
14	Ерекше (басқаларға ұқсамайтын)	4,1%	5,7%
15	Кәсіби даму	17,2%	19,5%

5 сурет. Құндылықтарды салыстыру

Студенттердің құндылық артықшылықтары «Сіз адамдарда нені бағалайсыз?» деген сұрақ арқылы да нақтыланды.

2-кестеде студенттердің құндылықтарды ранжирлеу нәтижелері ұсынылған. Олар бітіруші студенттердің адамдарда бағалайтындарына қатысты екі жыл ішінде олардың қалаулары іс жүзінде өзгермегенін көрсетеді. Негізінен олар сенімділікті, шынайылықты және шындықты бағалайды. Сондай-ақ олар ерік күші мен мінез қаттылығын көрсетеді.

Кесте 2 - Студенттердің құндылықтарды ранжирлеу нәтижелері:

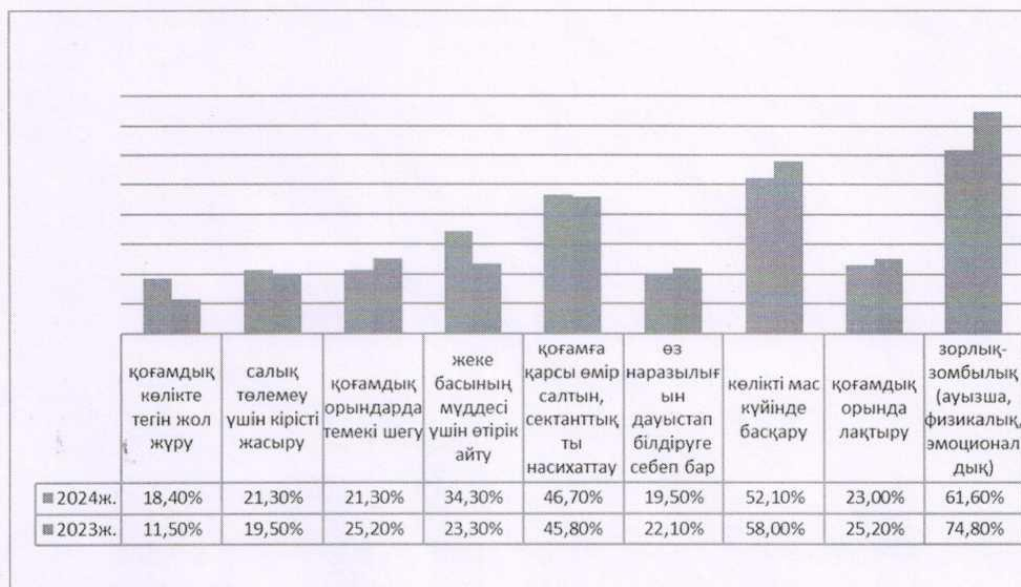
№	Жеке қасиет	2024ж.	2023ж.
1	Сенімділік	35,5%	31,3%
2	Дербестік	4,7%	5%
3	Қарым-қатынас	4,2%	2,3%
4	Мұқият болу	3,8%	3,4%
5	Тыңдау қабілеті	4,2%	4,6%
6	Жанашырлық	1,2%	0,8%
7	Шынайылық, шындықты айта білу	33,8%	38,5%
8	Ерік күші, мінез қаттылығы	5,9%	8,4%
9	Табандылық	4,2%	2,7%

6 сурет. Құндылықтарды ранжирлеу

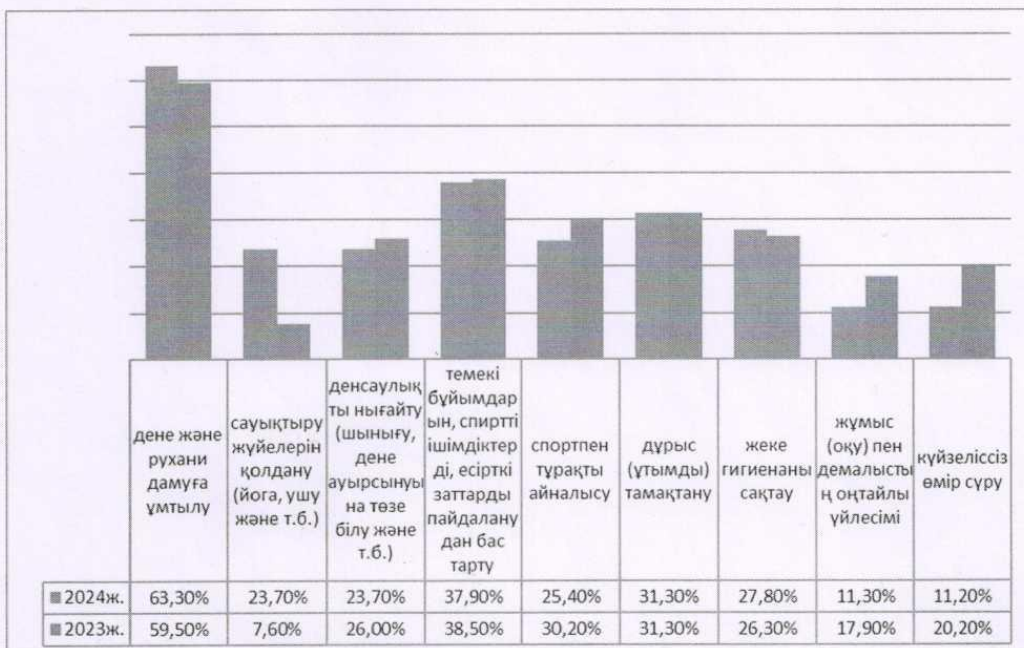
Адамның құндылықтарын түсіну үшін олардың қалайтыны ғана емес, керісінше қабылдамайтыны да маңызды. Және «Төменде санамаланған, Сіздің ойыңызша, неғұрлым жарамсыз үш іс-әрекеттің ішінен таңдаңыз» деген сұраққа жауаптар респонденттер белгілі бір дәрежеде жарамды немесе жарамсыз деп есептейтін іс-әрекеттерді жанама түрде тексеруге мүмкіндік береді. Негізінен, 2023 және 2024 жылдардағы түлектер арасындағы қандай да бір іс-әрекеттерге жол бермеу туралы жауаптарды таңдаудағы айырмашылық бес пайыздан аспайды. Жол бермеу бойынша үлкен айырмашылық: жеке мүддедегі өтірік - 2023 жылы 23,3% және 2024 жылы 30,2%; бұған себеп болған кезде наразылық білдіру - 2024 жылы 15,4% және 22,1%.

Жол берілмейтін таңдауда үлкен айырмашылық мынадай нұсқаларда болды: көлікті мас күйінде басқару - 2023 жылы 58% және 2024 жылы 43,2%, сондай-ақ әртүрлі зорлық-зомбылық түрлеріне жол бермеу - 2023 жылы 61,6% және 2024 жылы 74,8%.

7 сурет. Ең жарамсыз әрекеттер

Үшінші курс студенттерінің өз денсаулығына көзқарасы бірінші курс студенттерінің өз денсаулығына көзқарасынан ерекше ерекшеленбейді. Олардың айырмашылығы, үшінші курс студенттері бірінші курс студенттеріне қарағанда салауатты өмір салты үшін стресстік жағдайларды болдырмай, өлшемді өмір сүру және оқу мен демалысты оңтайлы үйлестіруге тырысу қажет деп санайды.

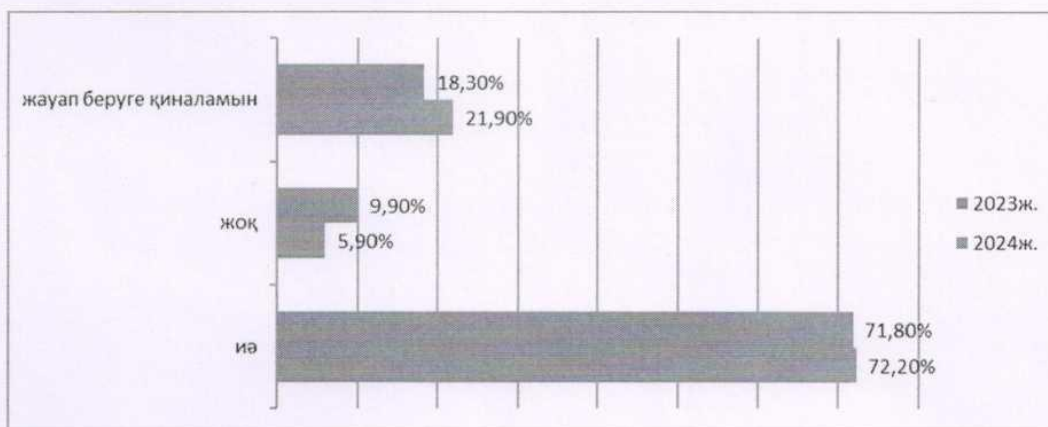
8 сурет. Сіз салауатты өмір салтын қалай түсінесіз?

Салауатты өмір салтын түсіну туралы алдыңғы сұраққа жауаптар «Өз денсаулығыңызды сақтау үшін не істейсіз?» деген сұрақ негізінде нақтыланды. Бұл сұраққа берілген жауаптар соңғы екі жылдағы түлектердің арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру және спортпен айналысудың негізгі тәсілдері болып табылатынын көрсетті.

9 сурет. Өз денсаулығыңызды сақтау үшін не істейсіз?

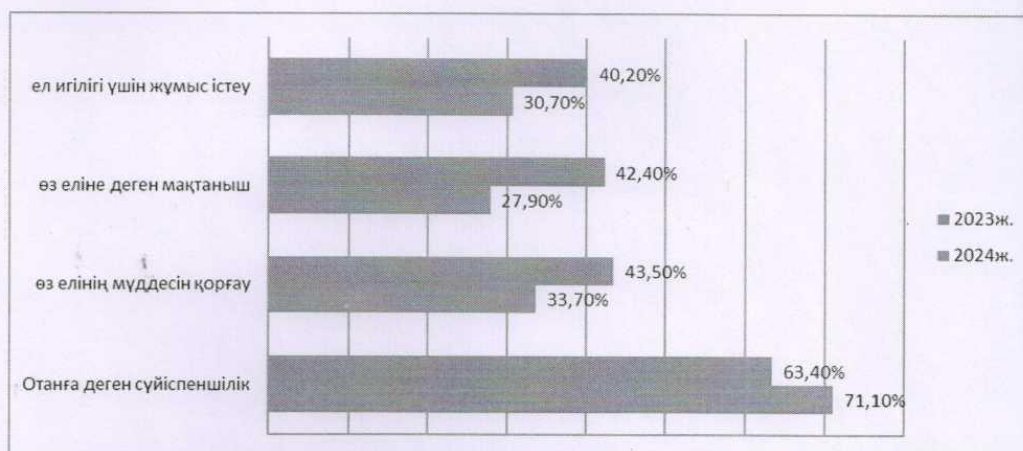
Кез келген мемлекет үшін оның беріктігі мен өміршеңдігінің маңызды шарты оның азаматтарының патриоттық деңгейі болып табылады. Үшінші курс студенттері арасындағы патриотизм деңгейін анықтау үшін оларға өздеріңізді Қазақстанның патриоты деп санайсыз ба деген сұрақ қойылды. Соңғы екі жылдағы түлектердің жауаптары жетпіс пайыздан астамы өздерін патриоттар деп санайтынын көрсетеді - 2023 жылы 71,8% және 2024 жылы 72,2%. Өздерін өз елінің патриоты санамайтындар саны азайды. Олардың пайызы 2024 жылы 9,9% -ға қарағанда 5,9% құрады.

10 сурет. Өзіңізді Қазақстанның патриоты деп санайсызба?

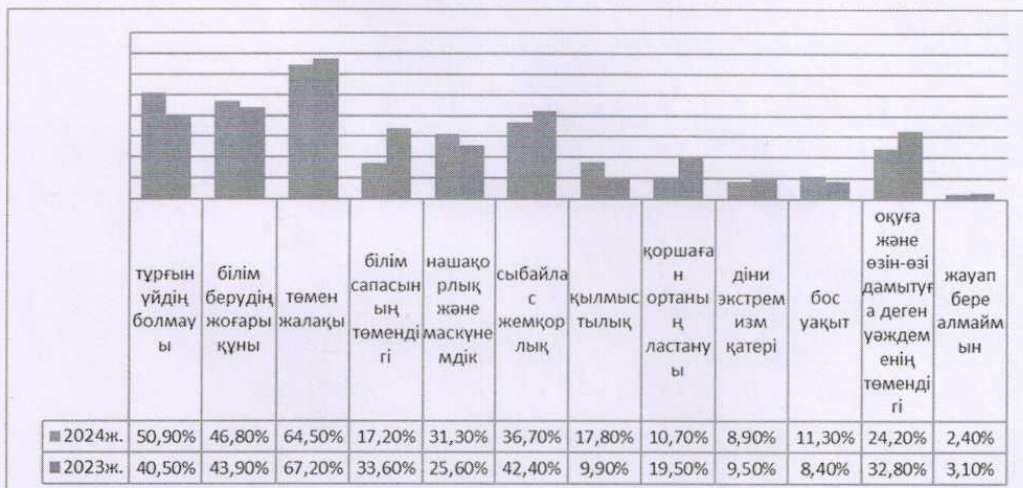
Патриотизм феноменімен байланысты мәселелерді анықтау кезінде патриотизм дегеніміз не екенін нақтылау өте маңызды. Респонденттердің патриотизм деп түсінетін сұрақтарына берген жауаптары үшінші курс студенттері өз елін сүйіп қана қоймай, патриотизм өз елінің пайдасына

бағытталған практикалық іс-қимылдарда көрініс табуы тиіс деп санайтынын көрсетеді. Алайда, 2023 жылмен салыстырғанда өз елінің пайдасына практикалық әрекеттерге байланысты жауаптардың нұсқалары он пайызға азайды.

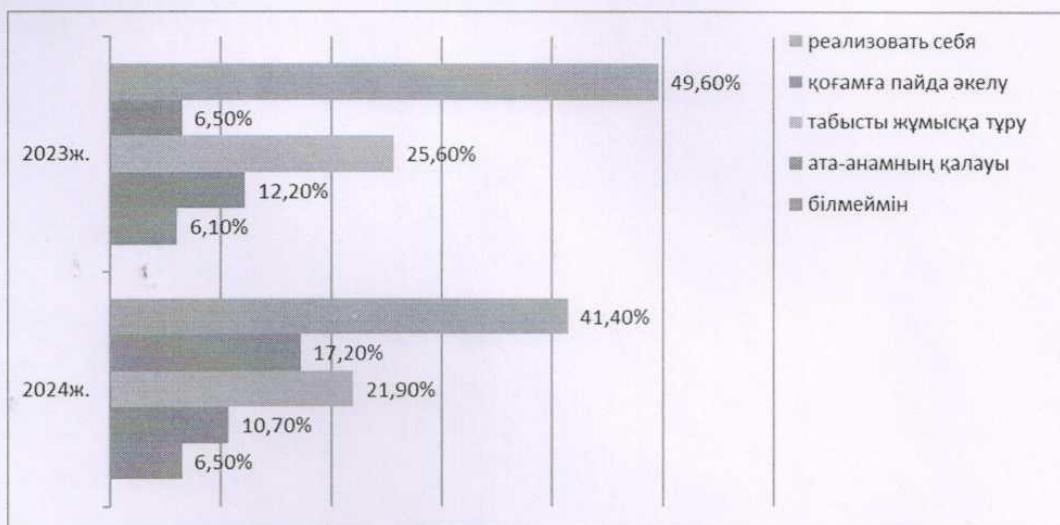
11 сурет. Сіз ең алдымен патриотизм деп не түсінесіз?

"Сіздің ойыңызша, қазақстандық жастар үшін қандай проблемалар неғұрлым өзекті деген сұраққа байланысты жауаптар таңдау жоғары курс студенттерінің екі жыл ішінде қазақстандық жастардың проблемалары туралы түсініктерінің өзгермегенін айғақтайды. Сайлаудағы жауаптардың ең көп айырмашылығы тұрғын үйдің болмауы, білім сапасының төмендігі және қылмыс проблемасы сияқты проблемаларға тән. Бұл сұрақтар бойынша жауаптардың алшақтығы он және одан да көп пайызға дейін жетеді.

12 сурет. Сіздің ойыңызша, қазақстандық жастар үшін қандай проблемалар аса өзекті?

Студенттердің негізгі себептерін анықтау үшін негізгі сұрақ: жоғары білімді қандай мақсатпен аласыздар? Бұл сұрақта жауаптардың арасындағы айырмашылық айқын көрінбейді. Жауаптардың екі нұсқасында да «өзін іске асыру» және «табысты жұмыс алу» сайлауы басым.

13 сурет. «Жоғары білімді қандай мақсатпен аласыз?»

«Университет өмірінде Сізді ең көп тартады» деген сұраққа жауаптар респонденттердің көпшілігі өз оқуын өздерінің кәсіби дамуына негіз ретінде қарастыратынын көрсетті. Аталған сұраққа берілген жауаптар университет өмірімен байланысты басымдықтарды түсіну үшінші курс студенттерінің бірінші курс студенттерінен айтарлықтай айырмашылығы жоқ екенін көрсетеді.

14 сурет. Университеттік өмірде Сізді ең қызықтыратыны?

Оқу зияткерлік қоғамдастықтың негізгі атрибуттарының бірі болып табылады. Студенттерді оқуға деген көзқарас оларды сәйкестендірудің негізгі критерийлерінің бірі болып табылады. Респонденттердің «Сіз оқығанды

ұнатасыз ба?» деген сұраққа жауаптары, жалпы алғанда, студенттер шын мәнінде көп оқымаса да, олар кітап оқуы керек деп санайды деген пікірге келуге мүмкіндік береді. «Ұдайы оқимын» нұсқасын тандағандар 2023 және 2024 жылдары 22,5% жинады. Сондай-ақ, екі жыл ішінде бірінші орында «мезгіл-мезгіл оқимын» жауабының нұсқасы - 2023 жылға 42,2% және 2024 жылға 46,2%.

15 сурет. Сіз оқуды жақсы көресіз бе?

Респонденттердің жауаптары Сіз бос уақытыңызды қалай өткізесіз? "сауалнамасы бос уақыт түрлері мен оларды бөлу жастардың басқа топтарынан ерекше айырмашылығы жоқ деген қорытындыға келуге мүмкіндік береді. Студенттер бос уақытында достарымен сөйлесуді, киноға баруды және Интернетте уақыт өткізуді артық көреді. Бос уақытты өткізудің бұл түрлері негізгі болғанымен, оларда бос уақытты өткізудің басқа да түрлері бар. Бос уақытты өткізудің әртүрлі түрлері болған жағдайда, респонденттердің жауаптары студенттерде өз бос уақытын пайдаланудың пассивті түрлері басым екенін көрсетеді.

16 сурет. «Сіз көбінесе бос уақытыңызды қалай өткізесіз?»

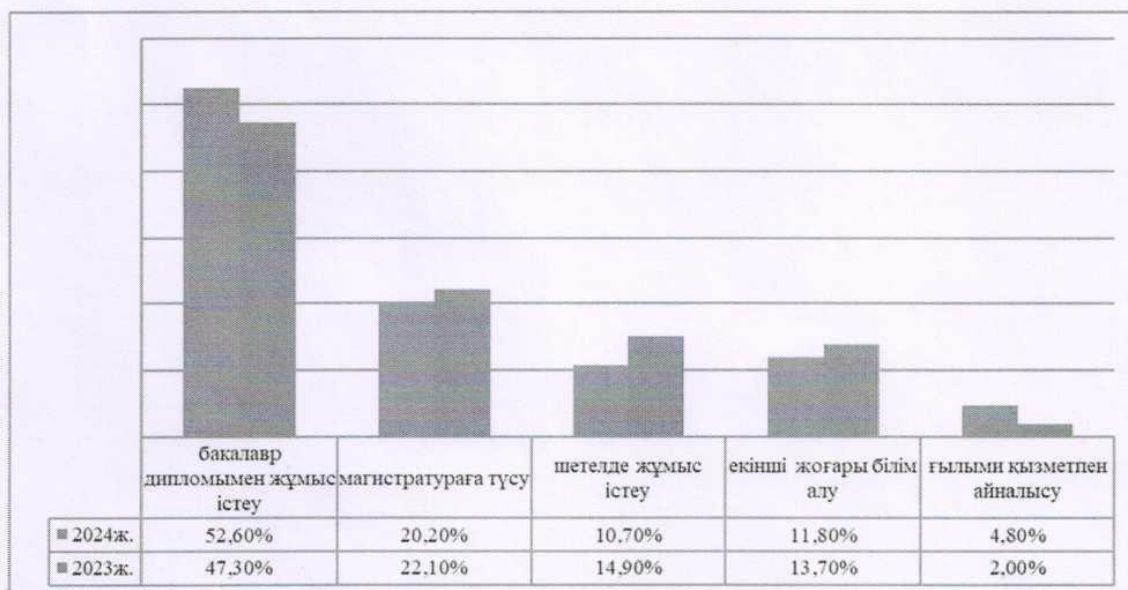
Студенттердің кімге сенетінін білу олардың жағдайын түсінудің маңызды тәсілдерінің бірі болып табылады. Көптеген студенттер қиын жағдайда ата-аналарынан кеңес алғанды жөн көреді. Жауаптың бұл нұсқасы

респонденттердің көптеген топтары үшін сайлау жоспарында негізгі болып табылады. Бұл мәселеде достар екінші орында, ал кураторлар үшінші орында. Бұл ретте 2024 жылы кураторларға шамамен екі еседен артық сеніле бастады - 2023 жылғы 2,3% -ға қарағанда 2024 жылы 6,5%.

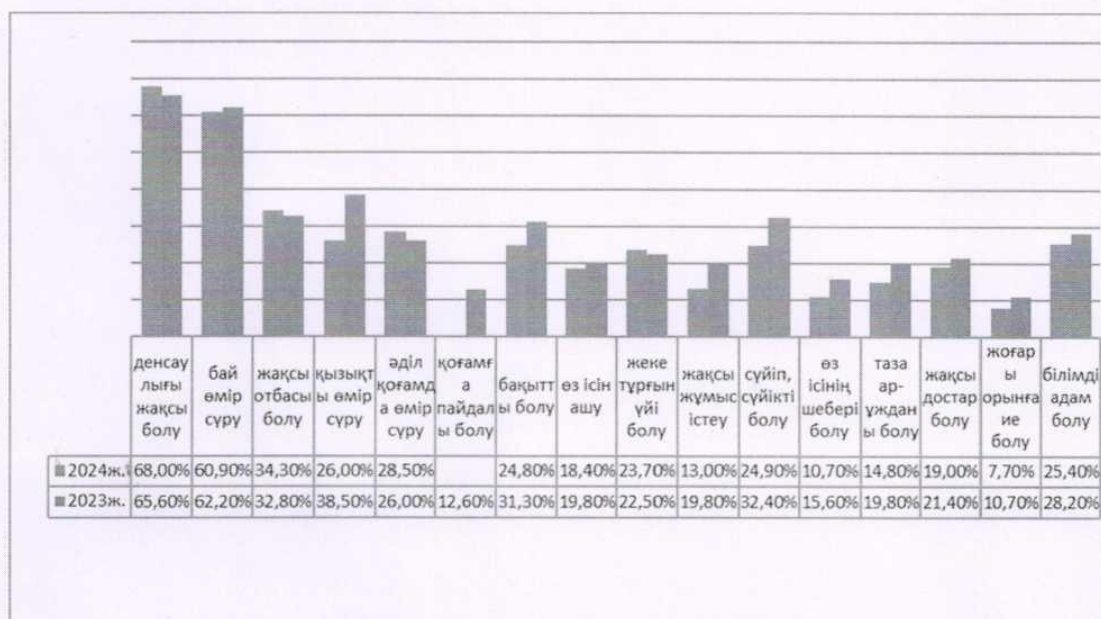
17 сурет. Қиын жағдайда кеңес алу үшін кімге жүгінесіз?

«Сіздің болашаққа жоспарларыңыз» деген сұраққа жауап бергенде, респонденттердің көпшілігі өз болашағын таңдаған мамандығымен байланыстырады. 2023 жылы жауаптың бұл нұсқасын 52,6%, ал 2024 жылы 47,3% респонденттер таңдады.

18 сурет. Болашаққа жоспарыңыз?

«Сіз үшін ең маңыздысы не?» деген сұраққа жауаптар студенттердің артықшылықтарын тағы бір рет тексеруге мүмкіндік береді. Олардың арасында денсаулық пен әл-ауқатқа байланысты прагматикалық ұстанымдар басым. Бұл сайлауда үшінші курс студенттері бірінші курс студенттерінен айырмашылығы жоқ. Олардың бірінші курс студенттерінен айырмашылығы қызықты өмір, бақытты болу және сүйікті болу сияқты мәселелерде байқалады.

19 сурет. «Сізге ең маңызды не?»

Негізгі қорытындылар

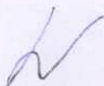
1. Төртінші курс студенттері бірінші курс студенттерімен салыстырғанда көбінесе ата-аналарынан бөлек тұрады. Үшінші курс респонденттерінің жартысынан азы ата-аналарымен бірге тұрады. Осылайша, олардың өз тұрғын үйі он пайызға артық (11,8% -ға қарсы 21,9%). Үшінші курс оқушыларының 13%, ал бірінші курс оқушыларының 8% пәтерін жалға алады.
2. Бірінші және төртінші курс студенттерінің өзіндік сәйкестендірудің негізгі критерийлері айтарлықтай ерекшеленеді. Әсіресе студенттік және кәсіби қатыстылыққа байланысты өзін-өзі сәйкестендіруге қатысты. Бұл бірінші курс студенттерінің өз болашағын үш-төрт жылға студент ретінде көруімен түсіндіріледі. Ал төртінші курс студенттері өздерін маман ретінде көреді. Бірінші және төртінші курс студенттерінің арасында жасына және гендерлік тиістілігіне байланысты басымдықтарда елеулі айырмашылықтар бар. Төртінші курс оқушылары үшін азаматтықтың маңыздылығын екі еседен артық төмендетуге назар аудару керек - бірінші курс оқушыларының 30,3% орнына 13,6%.
3. Студенттердің басым көпшілігі өз отбасыларының материалдық деңгейін орташа деп бағалайды. Үшінші курс студенттерінің жауаптарында біз бірінші курс студенттерінің жауаптарымен салыстырғанда орта деңгей критерийлерінің басым екенін көріп отырмыз - үшінші курс студенттерінің 85,1% және бірінші курс студенттерінің 52,9%.
4. Жоғары курс түлектерінің ең маңызды құндылықтарын салыстыра отырып, олардың 2023 және 2024 жылдар түлектері арасында ауытқушылықтар бар екенін көріп отырмыз. Мәселен, бостандық пен тәуелсіздік сияқты құндылықтарды таңдау кезінде айырмашылық 17% -ды құрады (2023 жылы - 42% және 2024 жылы - 24,9%), ал отбасының құндылығы 2023 жылы бітіруші студенттердің 85,1%, ал 2024 жылы 74,6% жинады. Бірақ құндылық артықшылықтары бойынша жауаптардың басқа нұсқаларында респонденттердің сайлауы бір-біріне сәйкес келеді немесе жақын. Респонденттердің жауаптары бітіруші студенттердің адамдарда сенімділікті, шынайылықты және шынайылықты бағалайтынын көрсетеді. Сондай-ақ олар ерік күші мен мінез қаттылығын көрсетеді.
5. Негізінен, 2023 және 2024 жылдардағы түлектер арасындағы қандай да бір іс-әрекеттерге жол бермеу туралы жауаптарды таңдаудағы айырмашылық бес пайыздан аспайды. Жол бермеу бойынша үлкен айырмашылық: жеке мүддедегі өтірік - 2023 жылы 23,3% және 2024 жылы 30,2%; бұған себеп болған кезде наразылық білдіру - 2024 жылы 15,4% және 22,1%. Жол берілмейтін таңдауда үлкен айырмашылық мынадай нұсқаларда болды: көлікті мас күйінде басқару - 2023 жылы 58% және 2024 жылы 43,2%, сондай-ақ әртүрлі зорлық-зомбылық түрлеріне жол бермеу - 2023 жылы 61,6% және 2024 жылы 74,8%.
6. Үшінші курс студенттерінің өз денсаулығына көзқарасы бірінші курс студенттерінің өз денсаулығына көзқарасынан ерекше ерекшеленбейді. Олардың айырмашылығы, үшінші курс студенттері бірінші курс

- студенттеріне қарағанда салауатты өмір салты үшін стресстік жағдайларды болдырмай, оқу мен демалысты оңтайлы үйлестіруге тырысу қажет деп санайды.
7. Респонденттердің көпшілігі өздерін патриоттар деп санайды. Соңғы екі жылдағы түлектердің жауаптары жетпіс пайыздан астамы өздерін патриоттар деп санайтынын көрсетеді - 2023 жылы 71,8 және 2024 жылы 72,2%. Өздерін өз елінің патриоты санамайтындар саны азайды. Олардың пайызы 2024 жылы 9,9% -ға қарағанда 5,9% құрады.
 8. "Сіздің ойыңызша, қазақстандық жастар үшін қандай проблемалар неғұрлым өзекті деген сұраққа байланысты жауаптар таңдау жоғары курс студенттерінің екі жыл ішінде қазақстандық жастардың проблемалары туралы түсініктерінің өзгермегенін айғақтайды. Жауаптар таңдаудағы ең үлкен айырмашылықтар тұрғын үйдің болмауы, білім сапасының төмендігі және қылмыс проблемасы сияқты проблемаларға тән. Бұл сұрақтар бойынша жауаптардың алшақтығы он және одан да көп пайызға дейін жетеді.
 9. Респонденттердің «Сіз оқығанды ұнатасыз ба?» деген сұраққа жауаптары, жалпы алғанда, студенттер шын мәнінде көп оқымаса да, олар кітап оқуы керек деп санайды деген пікірге келуге мүмкіндік береді. «Ұдайы оқимын» нұсқасын таңдағандар 2023 және 2024 жылдары 22,5% жинады. Сондай-ақ, екі жыл ішінде бірінші орында «мезгіл-мезгіл оқимын» жауабының нұсқасы - 2023 жылға 42,2% және 2024 жылға 46,2%.
 10. Студенттер бос уақытында достарымен сөйлесуді, киноға баруды және Интернетте уақыт өткізуді артық көреді. Бос уақытты өткізудің бұл түрлері негізгі болғанымен, оларда бос уақытты өткізудің басқа да түрлері бар. Бос уақытты өткізудің әртүрлі түрлері болған жағдайда, респонденттердің жауаптары студенттерде өз бос уақытын пайдаланудың пассивті түрлері басым екенін көрсетеді.
 11. Көптеген студенттер қиын жағдайда ата-аналарынан кеңес алғанды жөн көреді. Жауаптың бұл нұсқасы респонденттердің көптеген топтары үшін сайлау жоспарында негізгі болып табылады. Бұл мәселеде достар екінші орында, ал кураторлар үшінші орында. Бұл ретте 2024 жылы кураторларға шамамен екі еседен артық сенім арта бастады - 2023 жылғы 2,3% -ға қарағанда 2024 жылы 6,5%.
 12. «Сіздің болашаққа жоспарларыңыз» деген сұраққа жауап бергенде, респонденттердің көпшілігі өз болашағын таңдаған мамандығымен байланыстырады. 2023 жылы жауаптың бұл нұсқасын 52,6%, ал 2024 жылы 47,3% респондент таңдады.
 13. «Сіз үшін ең маңыздысы не?» деген сұраққа жауаптар студенттер арасында денсаулық пен әл-ауқатқа байланысты прагматикалық ұстанымдар басым деген қорытындыға келуге мүмкіндік береді.

Негізгі ұсынымдар

1. Кураторларға деген сенімнің белгілі бір өсуіне қарамастан, студенттерде қиындықтар туындаған кезде оларға деген сенімнің деңгейін одан әрі арттыру үшін, сондай-ақ кафедралар мен деканаттарға да жұмыс істеу керек.
2. Өздерін өз елінің патриоты деп есептемейтіндер үлесінің азаюына қарамастан, респонденттердің жиырма пайызға жуығы өздерінің патриотизмі туралы сұраққа жауап беруде қиындық көріп отыр. Сондықтан осы мәселеге назар аудару керек.

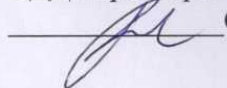
Социолог

Е.Ж.Есенгараев

КЕЛІСІЛДІ:

СДД директоры

С.Б. Глазунова